

Ungar-amerikai Irodák:
Nagy-Becskek,
 Zápelya-utca 1-6 szám,
 hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
 Pfeils Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Zápelya-utca 1.
 hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó feladványok intézendők.
 Telefon szám 21.

TORONTÁL

PULITIKAI NAPILAP
 Felelős szerkesztő Dr. Brájjer Lajos

Előfizetési árak:
 Egész évre ----- 12 Ft.
 Félévre ----- 6 .
 Negyedévre ----- 3 .
 Egy hétre ----- 1 .
 — Egyes szám ára 4 kr. —
Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
 Azonkívül az összes hirdetői irodákban.
Megjelenik minden
 vasár- és ünnepnapok kivételével.

Nagybecskerek, 1897.

XXVI. évfolyam, 38. szám.

Szerda, február 17.

A szerb uralkodóház.

Nagybecskerek, február 17.

Az élénk érdeklődés alkalmából, melyet ez idő szerint Törökország és a dunai államok igénybe vesznek, legközelebbi szomszédaink fokozott figyelmet érdemelnek és könnyen érthető az az érdeklődés, melylyel a Drina-menti eseményeket és pártalakulásokat kísérjük. Ama érdeklődés mellett, melylyel különösen királyunk kíséri a szerbiai alakulásokat, szól az a körülmény, hogy Milán királyt, midőn legutóbb átutazott Bécsen, Ó Felső egy óráig tartó kihallgatáson fogadta.

A szerbiai alakulásokról, melyek nemcsak pártszempontból, hanem az uralkodó ház szempontjából is tekintve, rendkívül bajosak, Belgrádból a következő figyelemre méltó tudósítást írják:

A szerb nép határozottan dinasztikus érzelmű és csak sajnálni lehet, hogy a pártok örökös visszavonása ennek a keresztül-kasul dinasztikus érzelmű népek szótaprózását és mélyes meg hasonlítását fogja előidézni. Milán király, mint ismeretes, a legelőkelőbb támasza a jó egyetértésnek Ausztria-Magyarországgal. E politikai meggyőződéshez ama tapasztalat által jutott, hogy Szerbiának üdvös előrehaladását csak a szomszéd monarchiával való barátságos viszony teszi lehetővé. Ezt illető politikájának keresztülvitelét igen megkönnyíti neki Ferencz József barátsága és a szívélyes viszony, melyben Milán király a magyar magas arisztokracziával van. De azt is tudja Milán, hogy a radikális párt céljai mások. És ezért vesz Szimics jelenlegi miniszterelnök nagy felelősséget a fejére, midőn nyíltan kaczerkodik a radikális párttal, mert ez a párt teljesen Natália királynénak hódol. Natália pedig még soha sem csinált titkot oroszbarát érzelméből. Ez a magas dáma már rég elfeledte azt a tanácsot, melyet az elhunyt cászár egy szerb diplomata által juttatott hozzá s amely úgy szólt, hogy mindent tehet a királyné, ami csak tetszik neki, csak a politikát hagyja békén, mert politikája által tönkreteszi a saját országát.

Egy igaz szerb hazafi sem kisebbheti e szavak nyomós voltát és ép így nem használhatja fel folyton politikai czélokra egy szerb hazafi sem a királyi szülők szerencsétlen viszályait. De hasonlóképen kell igazság szerint konstatálni azt is, hogy a szerb nemzet dinasztikus érzelmű, tulnyomóan nagyobb része Milán pártján van. A nemzet e része jól tudja Milán politikájának előnyeit méltányolni és óriási politikai hiba Szimics miniszterelnök részéről, ha ez áramlatnak ellenállni lenne a szándéka.

Szimicsnek el kell ismernie, hogy Milán, dacára számos hibáinak és hiányainak, igen sokat tanult és tapasztalt szomorú élményeiből és hogy Milán egyike ama legfontosabb tényezőknél, melyek valaha működtek Szerbia és a szerb trón érdekében. Megtanulta, hogy Szerbiára és a szerb uralkodóházra a legnagyobb fontossággal bír Ausztria-Magyarország barátságának bírása és országát s annak érdekeit legjobban biztosította, midőn azt e politikával megbarátkoztatta. Szerbiát és annak intellektuális vezetőit és a hatalom birtalait nem kell nekünk emlékeztetni arra, hogy Ljubica is, Milos fejedelem felesége, 1839-ben az ellenzéssel szövetségbe a fejedelem ellen és az országot oly válságokba és veszedelmekbe döntötte, melyekben mind a ketten elmerültek. De emlékeztetjük Szerbiát azokra a veszélyekre, azokra a bajokra, melyek az ilyen ellentétekből keletkeznek és ezzel intőszót akartunk intézni Szimicshez.

Sándor szerb király ismeri a veszedelmeket, melyeket a szülők viszályai a fiura néve foglal magában, és el van telve azzal az országra néve csak áldásos meggyőződéssel, hogy neki e viszályban valamely irányban döntenie kell, de ép ily jól tudja azt is, hogy elhatározásai közül nem szabad annyira személyes érzelmivel törődnie, mint inkább országa és koronája érdekeivel és hogy az atyjához, vagy az anyjához való csatlakozással egyszersmind az egyik vagy a másik külpolitika mellett is dönt.

Szerbia és hasznos, előrehaladó fejlődése érdekében kívánatos lenne, ha Sándor királynak nem kellene nélkülöznie a böles apai tanácsot és ha Milán ezt a drága időt, melyet Parisban elfecsérel, hazája és dinasztija ügyeinek és érdekeinek szentelné. A szerb nemzet hívásának, hogy othonát Belgrádban helyezze el, tényleg és a legrövidebb idő alatt meg kell felelnie.

Szerbiában örömmel értesültek arról, hogy Milán mostani távolléte csak rövid ideig fog tartani és hogy megérett benne az a Szerbia virágzására néve oly igen megkészt elhatározás, hogy végre ismét állandóan Belgrádban fog tartózkodni, ami kétségtelenül alkalmas arra, hogy a legtöbb, sőt mindennel járuljon Szerbia és királya jólétéhez.

A ruthén nép érdekében. A hazai ruthén nép közgazdasági és népnevelési viszonyainak előmozdítása érdekében a képviselőház érdekelt tagjaiból alakult szűkebb bizottság, a közoktatási, földművelési és kereskedelmi miniszter megbízottjainak részvételével e hó 15-én a képviselőházban ülést tartott. Halász Ferencz kir. tanácsos a ruthén nép kulturális viszonyainak és mai helyzetének ismertetésével konkrét javaslatokat terjesztett a bizottság elé, mi módon lehetne és kellene a népnevelés ügyét oly irányban kifejleszteni, hogy a ruthén nép a hazafias irányú népnevelés mellett ennek a keretében egyszersmind közgazdasági előnyöket is nyerjen. A bizottság egész terjedelmében elfogadván az előadói jelentést, a legnagyobb örömmel vette tudomásul azon nagy arányú támogatást, amelyben a közoktatási kormány a ruthének nevelés ügyét már eddigelé is támogatja. Ugyanis az érdekelt négy törvényhatóság területén, jobbara ruthén községekben már eddig 167 állami elemi népiskolát és 30 állami kiseddóvodát szervezett. Dr. Wlassics Gyula közoktatási miniszter az 1893. évi XXVI t. cz. alapján eddig 256 grath. felekezeti tanító fizetésének jobbara 400 forintig való kiegészítésére összesen 55,948 forint évi államsegélyt engedélyezett.

A „TORONTÁL” tárczája.

A Riviera felé.

— A „Torontál” eredeti tárczája. —

I.

(A fumei kérdés. Olasz és magyar. A közigazgatási bizottság része. Az élelmes déli vasut. Mikor kell Abbáziába menni.)

As egyetlen magyar tengerparti város visszhangzik a legosunyább daltól: a politikától. A csásos Adria a maga tündéri szépségével nem képes leosillapítani a háborgó kedélyeket, a mosolygó kék ég nem szelidíti meg a harcra késő politikusokat, s még azok a hatalmas kulturalkötések, melyek az utolsó évtized óta széppé és nagygyá tették Fiumét, sem képesek a tulsókat arról meggyőzni, hogy a magyar állam csak javát akarja a városnak. Mit nekik a kereskedelem óriási föllendülése, a város gazdagodása, a polgárság jólétének folytonos emelkedése, a kultura sobasem tapasztalt haladása, a jótékonyági és közmtüvelődési létesítvények egész serege, ha a magyar állam oly szarnok-sággal tiporja jogaikat, hogy meg akarja alahitani a — közigazgatási bizottságot. Bizony a

közigazgatási bizottságot! Halljátok-e tisztelt választók?! A magyar kormány a nyakatokra akar ültetni egy közigazgatási bizottságot?! Le vele! A kormányynyal is, meg a közigazgatási bizottsággal. S lön nagy izgatottság Fiumében. Egy itt élő volt iskolatársamtól tudom, hogy ily osekélység körül forog a „fumei kérdés”, melyet hivatottak és hivatlanok vesznek ajkukra, akárcsak nálunk a „kvóta” szót, melylyel sörös asztaloknál és népgyűlések alkalmával mindig biztos sikert érnek el a szónokok.

A fumei kérdés magyarán mondván annyiban van mostanában, hogy az olasz haragszik a magyarra. Nem tudja ugyan miért, nincs is semmi oka rá, de haragszik. S ezt a haragot még az idegen is észreveszi. Az üzletekben, a szállodában, a hajón s másutt, a hol megfordul a turista, emlékszem, hogy előző években szivesen beszéltek néhány magyar szót, habár rosszul. Most már azt sem tessik meg.

Az én újsághordó pinczérem, kibe az iránt fordultam, még azt is tagadta, hogy Fiumében magyar újság jelenik meg, s csak morogva hosta a „Pesti Hirlap”-ot, mikor más magyar lapért eszedtem. De mikor távozásomkor egy hatos borraalót tettem a tálcára, széles mo-

solyra nyílt az ő bajszatlan szája s egy debreczeni czivis korrektségével ordította felém édes hasám zengetes nyelvén:

— Köszönöm.

Ez a kis talián gamin kicsiben képviseli az ő szülővárosának felfogását, Sob'sem kell neki a magyar! Meg nem hajlik s sehogy sem akar bennünket barátjának elismerni. De mikor astán a magyar állam pompás vasutat épít nekik és korszakalkotó rakpartot, a dockok egymásután épülnek, akkor a jó fumei mosolygva dörszöli a kezét s ő is elmondja magyarul:

— Köszönöm.

De azontul semmit. Ismét csak olasz, mi pedig arról vagyunk jók, hogy fissessünk. Ha egy pikáns hasonlattal szabad élnem: viruló szép asszonynak nézem ezt a Fiumét, mely évről évre szebb lesz s mindjobban meghódítja férjét. S az erős férfi, ki parancsolni tud egy egész államnak, meglágyul ha beletekint a búbajos asszony kék szemébe s fizet, fizet amennyit csak akar a haszonleső, hűtlen szépség. Így volt eddig, Bánffyban azonban emberére talál az olasz is.

A világ legravaszabb emberei mégis csak az a bábázsiak. Bémulatos élelmes népség

A nagybecskereki iparosok mozgalma.

Nagybecskerek, február 17.

A „Nagybecskereki Ipartestület“ kebeléből erőteljes mozgalom indult meg a napokban egy helyben létesítendő s az összes iparágak érdekeit felölelő nagyobb szabású általános iparszövetkezet megalakítása iránt, mely uton — ami nézetünk szerint is a legbiztosabb, amennyiben az elv az önségély alapjára van fektetve — iparosaink válságos helyzetükön segíteni óhajtanak.

Közös bajaik mikénti orvoslását megbeszélendő, Reitter Oszkár, városunk rendőrkapitánya kezdeményezéséből folyó hó 15-én az ipartestület választmányának ülésével kapcsolatban egy szűkebbkörű értekezletet tartottak, melyen az elnöklő Reitter Oszkárton kívül Mattanovich György városi jegyző mint iparhatósági megbízott, Ghimessy Béla mint Budapestről meghívott előadó, az ipartestület elöljárósága, élén Hirsch Antal elnökkel s a különféle iparágak képviselőit mintegy 50 tag volt jelen.

Reitter Oszkár üdvözlőlvén az értekezlet tagjait, azon reményének ad kifejezést, hogy a megalapítandó általános nagy iparszövetkezet eszméjének megvalósítása már csak rövid idő kérdése lehet s így hiszi, hogy sok tekintetben segítve lesz az iparosoknak nyomasztó helyzetén. E cél már régóta szeméi előtt lebegett s most még több biztatást lát a jövőre nézve abban, hogy az idej kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalása alkalmából báró Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter oly felette kedvezően nyilatkozott a szövetkezeteknek állami hozzájárulással való fejlesztéséről. Nézete szerint nincs az országban senki, ki a kisiparosok jelenlegi súlyos helyzetét kellőleg méltányolni ne tudná s éppen azért a közérdeknek véli szolgálni azáltal, hogy a maga részéről összes támogatását latba vetni igéri a szövetkezés érdekében mindaddig, míg ez működését tagjai jólétének emelése érdekében fejti ki.

Nincs és nem is lehet itt szó egyes osztályok protezzálásáról, csupán jogos érdekekről s azért kívánja, hogy a létesítendő szövetkezet úgy be mint kifelé a legteljesebb harmóniában álljon a társadalmi s üzleti élet minden egyes tagjával, kik a létért való küzdelemre vannak utalva.

Megvallja, hogy hivatalos állásából kifolyólag maga is érdekelve van ez ügyben, érdekelve annyiban, mert a város polgárságának — melynek a kisiparosok

hogy össze tudott hozni egy déli vegetációval ele gyönyörű parkot, holott époly hidegek járnak, akárcsak nálunk. Valahányszor én megfordultam az osztrákok e büszke fürdőjében, hó esett vagy eső, vagy ha csendes idő volt, téli „szellő“ sivitott végig a mesterileg gondozott pálmákon, mely a kávéházba (hengelyozom az egyes számot, mert a Quarneron kívül nem igen lehet járni sehová sem) kergeti az asszonyokat és férfiakat. A benszülöttek persze sokkal edzettebbek, s a déli vasut, mely tudvalevőleg gazdája a fürdőnek, felfogadott két erőteljes olasz legényt, kik most azzal keresik meg mindennapi rizottójukat, hogy a tengerparton a legkönnyebb ruhában, az ugynevezett strandanzugban sétálnak fel s alá. Exempla trahunt. Egy pár angol, aki nem ismeri, hisz e taliánnak, s csakhamar ő is, bár dideregve, egy szál kabátban elérkezik a promenadra, hol „Szkuposek Vencsel karnagy személyes vezetése alatt“ éppen e pillanatban kezdi meg a k. k. Kurkapelle az ő déli koncertjét. Így sikerült a déli vasut élelmességének nemcsak pálmát és narancsfákat, de nyári képet is Abbaziába varázsolni tél közepén.

Most már igazat adok azoknak, kik júliusban mennek Abbaziába.

B. L.

oly tekintélyes számát képezik — jólété és boldogsága összefüggésben van saját nyugalmával, tapasztalásból tudván azt, hogy nagyon sok esetben a helyzettel való elégedetlenség szokott fertőző oka lenni a társadalmi fekélyeknek.

Felsorolja továbbá a szövetkezés egyéb anyagi előnyeit, de ezeknek illusztrálása kedvéért átadja a szót a meghívott előadó: Ghimessy Béla urnak, kit sikerült az eszme megvalósításának érdekében megnyernie s kinek hathatós közreműködésében teljes megnugvást talál arra nézve, hogy e szép ügynek ugy erkölcsi mint anyagi oldala a kívánalmaknak teljesen megfelelő szakszerű megoldást fog nyerni.

Felkéri Ghimessy urat, ismertető az általa kidolgozott tervezet egyes pontjait s adja meg az utat és módot a cél mikénti megvalósítására.

Ghimessy Béla utal a kis iparosok tarthatatlan helyzetére, nem tartván szükségnek részletesen ecsetelni mindazon bajokat, melyek a kisiparosok érdekeire eddig is nyomasztó hatást gyakoroltak, lévén ez mindenki, de leginkább és éppen a kisiparosok előtt eléggé ismeretes.

Szólónak szerencséje volt már ezelőtt egy, a tervbe vett közhasznú intézményhez hasonló szövetkezet élén, illetve szolgálatában állani, s így alkalmá volt megszerezni mindazon gyakorlati ismereteket, melyek a napirenden levő kérdések megoldására előnyösek lehetnek. De ezenkívül is alkalmá volt a legközelebbi multban áttanulmányozni különösen a németországi Schultze-Delitzsch féle rendszert, mely a szellemileg is annyira fejlett államban a szövetkezetek hasznos voltát, létjogosultságát, életképességét és terjedését hosszú időn át biztosította s biztosítja maiglan is. Nem zárkózott el azonban más nagy nevű intézmények, mint a Raiffeisen féle egyletek, a francia sindikatusok (syndicats agricoles), az angol Trades Union stb., valamint az igazságügyminiszterium által kiadott szövetkezeti törvényjavaslat tervezet áttanulmányozásától sem, igyekező az általa üdvösnek és speciell a helyi viszonyokra alkalmazhatónak vélt egyes intézkedéseket ugy az alább ismertető tervezetben, mint a már kidolgozott alap szabályokban hasznosítani.

Felsorolja a szövetkezet sokoldalu előnyeit, összefüggésbe hozván ezeket az árak értékesítésével, a hitel emelésével s a sokszor oly haszontalannak és költségesnek bizonyult vásárlás csökkentésével, a helyi ipartermelés fokozásával s a helyes munkamegosztás által elérendő versenynyel a gyáriparral szemben stb.

Felolvassa tervezetét, mely következőleg hangzik:

Tervezet.

A „Nagybecskereki Ipartestület“ átérzve kötelességébe tartozó kisiparos tagjainak mindegyre súlyosodó helyzetét, végre elérkezettnek látja az időt arra, hogy tagjai keresetének, hitelének és jólétének emelése céljából, közös gazdálkodás, takarékoság, illetőleg üzletkezelés mellett egy a városunkban létező összes iparágak érdekeit felölelő általános iparszövetkezetet alapítson.

Egyedül saját kisiparos tagjainak gyöngé anyagi erejére támaszkodva, a szövetkezet nem felelhetne meg a kívánt mértékben feladatának, s épen ezért igénybe óhajta venni Nagybecskerek r. t. város és vidéke nagyközönségének részvételét osztálykülönbség nélkül, hogy a megalakítandó iparszövetkezet működésének jótékony hatását szegény és gazdag egyaránt érezhesse.

Mert nemcsak kisiparos tagjainak érdekeit és jólétét lesz hivatva előmozdítani e szövetkezet, de közvetve szolgálni fogja a közérdeket is, soha nem tévesztvén szem elől az iparfejlesztés terén olyannyira szükségesnek mutakozó teendőket.

Már maga a közös raktár felállítására is nagyfontosságú intézmény lesz városunkban, hol kis-

iparosaink készítményeket csoportosan, kiállítás-szerűen elhelyezik, módot nyújtva a közönségnek arra, hogy szükségletét olcsó és jó minőségű, helyi készítményű ipartermékekkel fedezhesse.

Tehát nemcsak általános, hanem lokális érdek is követeli e társadalmilag és közgazdaságilag oly fontos, közhasznú vállalat létesítését.

Anyagi erejéhez mérten foglalkosni fog e vállalat más, közgazdaságilag szintén nem csekély fontosságú üzletágakkal is, mint: nyersanyagok, szerszámok és ipargépek nagybani beszerzésével kizárólag iparos tagjai részére, kiknek áruira még előleget és kölcsönt is nyújt; de vagyoni viszonyaihoz mérten kiterjeszti ez irányban működését összes tagjai, sőt nem tagjai érdekében is, kikből gyümölcsötvetés végett kisebb takarékbetéteket is elfogad a hasai takarékpénztáraknál szokásos feltételek mellett.

Mindezen humanus céloktól eltekintve, biztosítva lesz a vállalat jövedelmezősége is, hogy ne csupán iparos tagjai, hanem mindazok, kik befizetéseikkel hozzájárultak a szövetkezet létesítéséhez, befektetéseik arányában nyereségben részesüljenek.

A nyereséget a raktárra helyezett árak utáni fekbér, előlegek, kölcsönök utáni kamat, eladási illetékek és egyéb jövedelmek képezendik.

Saigo u. ellenőrséről, az árak és kölcsönök biztosításáról az alap-, illetőleg ügymeneti szabályok fognak gondoskodni s így kétségen felül áll, hogy szakszerű, gondos és takarékos munkamegosztás mellett a vállalkozásnak — mint minden szolid alapra fektetett hasonló intézménynek — jövedelmezősége biztosítottnak tekinthető.

E pozitív feltevéseink megerősítésére nem is kell példaként Angliába és Németországba mennünk, mert már hazánkban is találunk számos hasonló intézményt, mely nemcsak fontos közgazdasági misszióját tölti be hiven és becsülettel, hanem, mint a csak nem rég alakult „Nagy-Becskereki Bőriparosok Szövetkezet“ ének idej első mérlege is bizonyítja, tetemes jövedelmet tud felmutatni.

De mindezekon kívül reméljük a magas kormány támogatását is, különösen kezdetben, s erős a bizalmunk, hogy azt a messze kiható társadalmi intézménytől megvonni nem fogja.

Hogy részjegyeinket a szegényebb iparos és néposztálynak is hozzáférhetővé tehesük, azok névértékét egyenként 25 forintban állapítottuk meg (egyszeres utánfizetési egyetemleges kötelezettséggel), mely összeg az aláírás keltétől számítható heti 25 kros vagy havi 1 forintos részletekben, vagy pedig egyszerre fizethető. A heti 25 kros és havi 1 forintos részletek, különösen a szegényebb osztálynál, tökélyűtásra igen alkalmasnak mutatkoznak. Részjegyek határozatlan számban adatkak ki s jegyezhetők.

Az aláíráskor, valamint a teljesen befizetett részjegyek átvételekor részjegyenként 25 — 25 kros belépési díj fizetendő, mely a szervezési költségekre fordítatik.

Mindezek után azon felhívással fordulunk Torontál vármegye és Nagy-Becskerek városa t. közönségéhez, egylethez és társulataihoz, hogy tekintettel a fontos közgazdasági és társadalmi misszióra, melyet alakítandó szövetkezetünk betölteni lesz hivatva, minél számosabban és minél tetemesebb összeggel segítsék győselemre vinni a zászlót, melyre koronás királyunk jel-szava: „Voribus unitis“ van felírva, mert ezen elv egyedüli és biztos módja esidősserint a társadalmi bajokból való kibontakozásnak.

Minél nagyobb a szám, annál biztosabb a siker!

E tervezet felolvasása és megértelezése után kéri a jelenlevő iparosokat, hogy közöljék vele esetleges aggályait, ha netalán a felsorolt pontozatok az egyes iparágak érdekeibe ütközöknek találatnáknak bár a legcsekélyebb mérvben is, hogy idejekorán gondoskodhassék ezen aggályok eloszlításáról.

Végül tömörülésre szólítván őket, indítványozza, hogy fenti tervezetet az értekezlet tegye magáévá, azt a helyben

divó három nyelven nyomassa ki, hogy folyó hó 21 én a városi nagyteremben tartandó szélesebb körű szervezkedő értekezleten, amelyen való részvételre zombori Rónay Jenő főispánt, dr. Dellimanics Lajos alispánt, báró Feilitzsch Berthold vármegyei főjegyzőt, dr. Grandjean József városi polgármestert, s közéletünk több kitűnőségét megnyernünk sikerült, az érdekeltek már tájékoztatva legyenek a létesítendő intézmény horderejéről, s hogy azon minél nagyobb számban részt vehessenek.

Az értekezlet többeknek pártoló felhívására után Reitter Oszkár, Mattanovich György és Ghimessy Béla uraknak szives közreműködésükért hálás köszönetet szavazott s lelkes éljenzés közt feloszlott.

A magunk részéről őszinte örömmel üdvözöljük ezen bizonyára minden polgártársunk helyesléssel találkozó mozgalmát, s szívvel óhajtjuk, hogy kisiparosaink jól felfogott érdekében az ige mielőbb teattó legyen.

HIREK.

Tájékoztató.

Febr. 20. Polgári bál.
Febr. 22. Rendkívüli megyei közgyűlés.
Febr. 25. Pincér egyesület bálja.
Febr. 27. Maskil el Doil álarcozsbálja.
Március 1. Olvasókori estély.
Március 15. Összajrási bizottság.
A gősfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.

Közgyűlések.

Febr. 21. d. u. 3 ó. Nagybecsk. Kerékpár Egyesület.
Febr. 23. d. u. 4 ó. N.-Becskerek. szöveggyár részvét. gyűl.
Febr. 25. d. u. 10 ó. Kis-Zombori Segélyegylet a Hitelbiztosít. társulat az osztr. magy. első általános tisztv. egyt.
Febr. 28. d. u. 3 ó. A nagybecsk. takaré- és előlegzés. társulat az osztr. magy. első általános tisztv. egyt.
Márc. 1. d. u. 4 ó. Első délmagy. gépgyár r. t. felsz. alatt
Márc. 2. Lászlófalvi új tak. és előlegzési szövetkezet.

— **Törvényhatósági távbeszélők.** A törvényhatósági távbeszélők halozat építését, mint érteülünk, a jövő hónapban kezdik meg.

— **A városi közegészségi bizottság alakuló ülése.** A városi közegészségi bizottság folyó hó 13 án tartotta alakuló ülését dr. Grandjean József polgármester elnöklété alatt, melyen dr. Grandjean József indítványára elnökül Mencer Lipót, alelnökül dr. Haidegger és a bizottság j-gyzőül Rehák Béla városi aljegyző választott meg, azon oknál fogva, hogy amugy is a városnál eszen működési kör feladatának egyik részét képesi. Együttal elhatározatott, hogy jövőben a városi mérnök is hivatalból tagja legyen a bizottságnak, mert gyakran a bizottság oly ügyek ben is kénytelen intézkedni, melyekben építési szakértő kellő utbaigazítást adhat. Dr. Grandjean polgármester megígérte, hogy intézkedni fog, hogy jövőben a városi mérnök a bizottság tárgyalásain részt vegyen. Több folyó ügyet intézett el még esután a bizottság.

— **Köszönetnyilvánítás.** A nagybecskerek. takaré- és előleg-egylet tek. igazgatósága a főgimnáziumi „D. akadémia” javára 25 frtot szavazott meg, mely nagylelkű adományért hálás köszönetet mond a főgimnáziumi igazgatóságnak.

— **A „Nagybecskerek. Kerékpár Egyesület” verseny és gyakorló pályához szükséges földterület megszerzése, illetve építése céljából 300 db 10 frtos részjegy jegyzésére névre szóló felhívásokat boosájtott ki.** Mi is felhívjuk a nagyközönség figyelmét ezen testvér sportot űző egyesület létérdekének pártolására, mely céljának elérhetésére reális alapon indul meg, midőn a 3000 frt értékű részjegyeket a veendő telekre első helyen való bekebelezés által jelzalogilag biztosítatja. Az egyesületnek ma már 80 tagja van s így tagdíjban évi 400 ftal, az évenként rendezendő két versenyből pedig évi 200—300 frttal, összesen tehát évi 600—700 frtra rugó jövedelemmel rendelkezvén, a részjegy után járó 5%-ot és a kisorsolendő 30 drb részjegy után fizetendő 300 forintot már biztosítva látjuk. A kibocsájtott 300 drb részjegyből eddigelő a következő jegyzések történtek:

Keresztes Aladár 10, Virág Vilmos 10, Boróczy Dezső 2, Krutzay Károly 10, Novák J. C. 4, Novák Leopoldin 6, Orosy Lajos 2, Kokits

A. F. 5. M. r. chdo-f Péter 5, dr. Schwarz Mór 2, Andel Karoly 1, Hiller Arnold 2, Hiller László 2, Klein Lidor 1, Grünbaum Arnold és Frigyes 1, Gresits Szvetozar 1, Armbruster József 2, P. rilla Géza 1, Partilla Maria 1, özv. Orsó Probat Mariska 10, O'dal Antal 1, dr. Billitz Bela 1, dr. Eibe chitz Miksa 2, Kovács Sándor 2, Fuchs Sándor 2, Kovács G. deon 1, dr. Pollak Győző 3, Mesterovics Pál 1, Jovánovita György 2, Braun Vilmos 1, ifj. Hirsch Lajos 1, Retzler József 1, K. illner János 10 darabot.

— **Arad a Béga.** A Béga vizéről nem lehet azt mondani, a mit a Maroséről, mert a mi igénytelen kis csatornánk vize tegnap óta éppen nem folyik csendesen. A hóolvadás következtében ugyan már néhány nap óta árad, de az áradás csak az elmúlt éjszakán jelentkezett nagyobb mértékben, a mennyiben a Béga vizállása tegnap estétől ma reggelig majdnem 1 méterrel emelkedett.

— **Eleven újság.** Az az Újság, amit a szegedi bajos hölgyek mutattak be szombat és vasárnap este elevenen, nemcsak ott jelent meg, hanem a könyvpiacra is. Majd négy ivnyi terjedelemben van a csinosan kiállított füzet, amely az egész szinpad újságot tartalmazza azokkal a szép versekkel, rimben csengő öleletes újdonságokkal, amiket élőszóval mondtak el hőlgyeink. Az Eleven Újság a hírlapíró szövettség kiadásában, Engel Lajosnál jelent meg s minden könyvkereskedésben kapható 30 krért.

— **Addig jár a korszó a kutra.** . . . Ez a régi közmondás telj sedett be Panin Vélka varjasi osavargón is, aki addig utazott törvényellenes dolgokban, míg végre póruljárt. Panin Vélka törvényellenes ténykedésének Grün Mátyás varjasi szatócs üzlete volt, illetve a boltbeli pénzes fők, melynek tartalmát, míg a tulajdonos nem volt az üzletben, Panin időről-időre megdöszmálta. Ezt a mesterséget folytatta már két hónap óta. A mikor az üzlet tulajdonosának is föltűnt a mind süttiben jelentkező pénzüri hiány. Grün elhatározta, hogy utána jár a dolognak és ebbeli fardozásainak csakhamar meg is volt az eredménye, amennyiben tegnapelőt este 7—8 óra közt nyakoncsiphette a tolvajt éppen abban a pillanatban, midőn opva beosonta boltja, egyenesen a penes főkhoz ment, hogy annak tartalmából a gazdával osztozkodjék. Grün azután a nyakon csipett tolvajt a községházára kísérte, ahol töredelmes vallomást is tett. Adatták a járás bíróságnak.

— **Furcsa párbaj.** Aradon furcsa módon intézte el két uri ember a közöttük felmerült lovagias ügyet. Elhatározták, hogy nem verekszenek meg egymással, hacza addig lakmároznak, míg egyikük harozra, illetve evésre képtelenné válik. A furcsa párbaj 6 órakor kezdődött. Ejjélig egy kilenca fogásból álló ebédet ettek végig anélkül, hogy bármelyikük előnyben lett volna. Ekkor újra megismételték az egész ebédet. Utána fenyves vacsora következett. Egymást érték a levelek, hideg süitek, rákok, pecsenyék, jőféle borok és pezsgők kíséretében. A fulek még mindig bírták az evést, csak kissé sápadabbak voltak. Főlkelt a nap is és a két ellenfél még mindig ott ült az asztalnál. Megették a reggelit és folytatták a mérközést. Egész délig még ment valahogy, egykor egyikük hirtelen felkelt és a következő pillanatban egész hosszában az asztal alá esett. Ellenfele diadalmas mosolylyal nyelt le még egy falat pecsenyét, megivott egy utolsó pohár pezsgőt és a furcsa párbaj, amely 18 óráig tartott, be volt fejezve.

— **Új díjszabás a tor h. ó. vasutakon.** A torontáli helyi érdekű vasutak Pardány Zsom-bolyai vonalának megnyitása óta érvényes helyi személy- és podgyász díjszabás, valamint a helyi díjszabás II. rész gyors- és teherárak szállítására f. évi márczius hó 31 ikével a szállítási adó kötelezettség beállta következtében érvényen kívül helyeztetik és helyettök 1897. évi ápril hó 1 ével új díjszabások fognak hatályba lépni, mely díjszabások annak idején a torontáli h. ó. v. üzlet-igazgatóságánál, valamint ezen vasut összes állomásain megrendelhetők lesznek.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése február 17-én.)

Budapest, febr. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma folytatta a földmívelési miniszterium költségvetésének tárgyalását. Bédly László a lőnevelésről beszélt. Gajary Géza a mezőgazdák szövetkeztében látja a helyzet javulásának egyedüli eszközt.

Ezután még Szapárv László gróf értekezett a munkáskérdésről, mire a vitát holnapra halasztották.

Kréta.

Budapest, febr. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Krétából telegrafalják, hogy a láthatáron ma feltűnedeztek a görög hadihajók, mire a nagyhatalmak hajói megindultak ellenük, hogy elzárják minden akcióitól.

A tőzsdéről.

Budapest, febr. 17. (A nagybecskerek. Lloyd társulat távirata.) Kötöttett buza őszire 7.39—40, buza tavaszra 7.79—80, buza május júniusra 7.76—77, tengeri 3.84—85, zab 6.03—04, repce 10.95—15. Buzában a kínálat kiadó, vételkedv kedvező, forgalom 30.000 mm., az árak néhány krrel magasabbak.

Dr. Brájer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Mayer Rezső.

Hirdetések.

Jelzálog kölcsönök,

budapesti és vidéki házakra, földbirtokokra, gyárakra és malmokra,

I. helyre 42 évre 5%,
50 évre 5 1/4%,
II. és III. helyre 6% os tőke- és kamat-törlesztésekkel.

Pénzt

váltóra 5—6% mellett 10.000 frtig gyorsan és pontosan eszközöl minden hitelképes embernek

SCHWARCZ ZSIGMOND

kereskedelmi és pénzügyi tudakozóirodája,
BUDAPEST,
VIII. ker., Kerepesi-ut 63. szám.
184—22

5% Törlesztéses kölcsönt

és convertálásokat házakra, földbirtokokra, gyárak- és malmokra I. helyre 42 évre,
II. és III. helyre 6 1/4% mellett.

Pénzt

váltóra, kötelezvényre, hagyatéokra és katonai házassági óvadéokra 6%-ra gyorsan és pontosan szerez

Kovács G. Budapest, Kerepesi-ut 51. szám.
195—22

Jelzálog-kölcsön

vidéki földbirtokokra 4%-ra; 40—50 évi, vagy rövidebb tartalmu törlesztésre. Drágább kölcsönök kicserélése (konvertálása) gyorsan eszközöltetik

Mencer J. H.

ügynökségi irodája által (Budapest VIII. Vas utca 7.)
186—22

Az Antonovits Constantin, ezelőtt Vuja
Svetozár-féle

cseréptéglagyár

Uzdinban (Ozora) jutányos feltételek mellett
szabad kézből eladó. — Bővebbet

dr. Pejits Györgynél

235 - 3.1

Nagybecsk reken.

810. kig. szám. 897.

228-22

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye antalfalvai járáshoz
tartozó Oppova községi segédjegyzői állás
lemondás folytán megüresedett, arra ezennel
pályázatot hirdetek.

Ezen állással 500 frt évi fizetés és
2 öl tűzifa élvezete van egybekötve.

Felhivom pályázni óhajtókat, hogy
körülrít képesítésüket, eddigi alkalmazásu-
kat és nyelvismeretüket igazoló okmányok-
kal felszerelt kérvényüket folyó évi már-
cius hó 2-ig hozzám nyújtsák be.

A választás március hó 3-án d. e.
10 órakor fog Oppova község házában meg-
tartatni.

Kelt Antalfalván, 1897. évi február
hó 5-én.

Szávits Gerő,
főszolgabíró.

1146. szám. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Az üresedésben levő Grabác községi
szülészői állásnak választás utján betöl-
tésére pályázatot hirdetek és felhivom mind-
azokat, a kik ezen állást elnyerni óhajt-
ják, hogy szülészői oklevéllel szabály-
szertlen felszerelt kérvényüket hozzám

225-3.3

1897. évi március hó 10-éig beterjesszék,
mert a később érkezők figyelembe vételni
nem fognak.

A községi szülészői állás évi 90 frt
és 1 frt szülési esetenkénti látogatási díj-
jal van összekötve.

Zsombolyán, 1897. évi február hó 9-én.
Fóris, főszolgabíró.

Alapított 1858.

Budapesti Szivattyu- és Gépgyár Részvény-Társaság

(ezelőtt WALSER FERENCZ)

Budapest, VI. ker., külső vácozi-ut 45. sz.

Sürgönyösím: SZIVATTYUGYÁR BUDAPEST.

G Y Á R T:

mindenféle gőzgépet, Schmidt-féle forrgőzmotorokat (40% esőm-g'ak-ritá), petroleum-
és benzin-motorokat. Keretfűrészeket, körfűrészeket és csertörőket. Gőzkazánokat, elő-
melegítőket, tartányokat. Hidakat és egyéb vasszerkezeteket. Mindenféle szivattyukat
gőz-, szij- és kézi-hajtásra, valamint villamos üzemre. Artézi kútfelépítményeket vasból.
Tűzfecskeket és vízszállítókat, tűzoltási felszerelési tárgyakat. Köztisztasági szereket,
öntöző kocsikat, sárkaparó- és seprőgépeket, hóekéket és uthengereket. Egészségügyi sze-
reket, min gőzfertőtlenítő készülékeket teljes fertőtlenítő telepeket, pöczegődőr tisztító
készülékeket. Vas- és ércöntvényeket, harangokat. Keményöntésű acélfelületű tűzrostélyokat
egyenes és kigyóalakban, valamint polygon rostélyokat.

LÉTESIT: vízműveket, csatornázásokat, vízvezeték és légszeszberendezéseket,
központi fűtéseket.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve küldetnek.

197-40 2

0000000000000000

Csak 3 napi tartózkodás!

MEGERKEZTEK

a valódi harzi kanári madarak közvetlen
St. Andreasbergből; jó és szorgalmas ének-
lők nappal és világításnál.

Eladásra Rózsa-szálloda 9. ajtósz. alatt vannak.

SONDERMANN W. madárarúsító
közvetlen Harzból.

Csak 3 napi tartózkodás!

237-2.1

0000000000000000

Ügyes és értelmes

ügynökök

egy élet- és gyermek-biztosító intézetnél
állandó fizetés vagy magas közvetítési díj
mellett azonnal felvételnek.

Bővebbet: STERN H.-nál Nagybecske
reken. 233 - 3.2

Alkalmi vétel!

Egy 45 lóerejű gőzmalom,

magasnyomású Stabil-géppel.

teljesen felszerelve malomberendezéssel együtt [egy 21-es a) sz.
Ganz-féle hengerkerék, 3 pár 42 h. malomkerék] szabad
kézből azonnal eladó, vagy több évre bérbeadó. — Továbbá eladó
egy 10 lóerejű

ut-egyengető gép,

valamint egy kukorica-morzsoló (Ruston Proctor
és Clayton & Schuttleworth-féle). — Bővebb értesítést ad

KUSZING PÉTER.

224-8.4

Tor-Ozora (Uzdin).

Hirdetések

felvételnek

e lap kiadóhivatalban.